

Тема. Урок-подорож Україною. Узагальнення знань учнів про природні зони України.

Мета. Узагальнити, систематизувати знання учнів з вивченого розділу, створити цілісну картину природи України. Розвивати у школярів інтерес [до знань](#), до вивчення природознавства, спостережливість, кмітливість, уміння працювати групами. Виховувати любов до рідного краю, почуття дружби, взаємовиручки, а також формувати почуття відповідальності за збереження довкілля, природних багатств України.

Обладнання: карта природних зон України, макет повітряної кулі, карта-схема подорожі, таблиці, краєвиди різних частин України, індивідуальні картки, [паперова ромашка](#), контурні карти, малюнки рослин і тварин.

Тип уроку: урок - подорож

Хід уроку

I. Організація класу. Мотивація пізнавальної діяльності.

Моя Україно! Як я тебе любив!

Твої луки, твої степи розлогі,

Дніпра ревучого славетнії пороги

І хвилі золоті твоїх шовкових нив!

- Так писав про Україну М. Старицький. Багато поетів, письменників присвятили свої твори багатостраждальній, але вічно юній, щедрій і багатій українській землі.

II. Оголошення теми і мети уроку.

- Сьогодні ми вирушимо у захоплюючу подорож по Україні. Ми вже закінчили вивчати розділ "Наша Батьківщина - Україна", тому на уроці зробимо короткий огляд усіх природних зон України, виділимо і

запам'ятаємо їх найголовніші риси, спробуємо дослідити, чому природа України така різноманітна.

-

Будемо мандрувати за певним маршрутом:

1-ша зупинка "Долина знайомств";

2-га зупинка "Мішані ліси";

3-тя зупинка "Лісостеп";

4-та зупинка "Степ";

5-та зупинка "Південний берег Криму";

6-та зупинка "Кримські гори. Гори Карпати";

7-ма зупинка "Вершина капітанів";

8-ма зупинка "Економічна".

III. Уявна подорож.

1-ша зупинка "Долина знайомств".

2-га зупинка "Мішані ліси".

Мішані ліси (Українське Полісся)	
Географічне положення	Північна частина України.
Клімат	Помірно континентальний з теплим вологим літом і сніжною холодною зимою.
Ґрунти	Дерново- підзолисті, болотні, піщані, сірі.
Рослинний світ	Сосново- дубові ліси, граб, липа, береза, вільха, багальник, чорниця, суніця, лікарські рослини, гриби.
Тваринний світ	Дикі кабани, козуля, лось, вовк, лисниця, куниця, ондатра, лелека, журавель, качка, кулик, жаба, вуж, зубри.
Праця людей	Видобування торфу, заготівля лісу, деревообробка. Легка промисловість, сільське господарство.

- Ми потрапили у зону мішаних лісів.
 - Як ще називають цю зону? /Полісся./
 - Де знаходиться ця зона? /На півночі країни./
 - Коротко охарактеризуйте клімат зони. /Весна затяжна, сніг тане довго. Літо тепле, дощове. Зима м'яка, з відлигами./
- А зараз послухайте казку-загадку і відгадайте, яких рослин і тварин бачив Андрійко у лісі.**

Казка – загадка "Андрійко у дивному царстві природи"

На світанку зібрався Андрійко у невелику подорож. Гукнувши свого друга – собаку Бровка, вирушив хлопчик до лісу.

При вході у це дивне царство Андрійка зустрів старий і кремезний батько, що тисячі синів має, всім шапки справляє, а собі не має. А поряд стояла струнка дівчина у білорому вбранні, яка навесні всіх напувала соком. Андрійко нахилився до землі і побачив ягідку, червону, солодку і пахучу, яка нагадувала полуницю. Тільки захотів її покуштувати, як почув дивний спів невеликого птаха, що сидів на гілочці калини і витьохкував свою веселу пісеньку, наче справжній артист. У такт його пісні пролунав дрібний стукіт лікаря дерев. Андрійко йшов, зачарований красою.

- Ой, - раптом скрикнув хлопчик, бо ледь не наступив на ще одного мешканця, який під пеньочком звився клубочком.

А там у кущах хтось шугонув під ялинку. "Та це ж маленький, влітку сіренький, а взимку біленький," – подумав Андрійко. Бровко кинувся за ним, та враз грізно загарчав і настовбурчив шерсть. У гущавині підтюпцем пробіг сірий, що по полю блукає і ягнят шукає.

- Пора додому, – сказав Андрійко і радісно помахав рукою мешканцям лісу.

/Дуб, береза, суничка, соловейко, дятел, їжак, заєць, вовк./

3-тя зупинка "Лісостеп".

Лісостеп (перехідна зона)	
Географічне положення	Південніше Полісся
Клімат	Помірно континентальний з теплим літом і прохолодною зимою.
Ґрунти	На рівнинах чорноземи, на височинах-стрі лісові, у річках і долинах-болотні і дернові.
Рослинний світ	Ліси: граб, дуб, береза, граб, бук, клен, липа, горобина, каштан, липа, липа, липа. Тіло, терен, лугова рослинність.
Тваринний світ	Миша, їжак, білка, заєць, лось, вівця, борсук, бобр, кріт, дика качка, гусак, свиня, лисиця, багато комах.
Праця людей	Вирощування зернових, технічних культур. Розведення сільськогосподарської худоби.

Продовжити речення.

Зона лісостепу називається так тому, що ... / Поряд із лісами великі площі займають поля і луки./

У зоні лісостепу ростуть такі рослини ... /Ковила, типчак, стоколос, полин тощо./

Серед цих тварин /лисиця, зубр, черепаха, заєць/ у зоні лісостепу не живе ... /Зубр./

Прямуємо далі. Все рідше і рідше зустрічаються дерева. Ось перед очима розкинувся неосяжно великий край. Доки сягає око, видно лише небо і трави.

В яку природну зону ми потрапили?

4-та зупинка "Степ".

<i>Степ</i>	
Географічне положення	Південніше Дністеру до Чорного та Азовського морів і передгір'їв Кримських гір.
Клімат	Сухий континентальний з жарким сухим літом і хазодною малосніжною зимою.
Ґрунти	Переважають чорноземи.
Рослинний світ	Ковила, титмак, жостяк, тонкогір, перекотиполе, палин, горлиця, тюльпан, шавлія, одоніс, півонія.
Тваринний світ	Сагайдак, ховрашок, хом'як, пушканик, пазівка, лисиця, вовк, орел, сова, дрохва, куріпка, степова гадюка, черепаха.
Праця людей	Вирощування зернових, баштанних, технічних культур, садів, виноградно-ків. Розведення свійської худоби. Корисні копалини.

Дати відповіді "так" чи "ні".

1. Зима в степу тепла, з великою кількістю снігу. /*Ні.*/
2. Найкращою порою року в степу є весна. /*Так.*/
3. Зона степів займає північну частину країни. /*Ні.*/
4. В степах можна зустріти деркача і дрохву. /*Так.*/
5. Основне багатство степу – соснові ліси. /*Ні.*/
1. Влітку в степу часто випадають дощі. /*Ні.*/
2. Навесні в степу зацвітають тюльпани, фіалки, горлиці, півонії. /*Так.*/
3. Тварини степу мають яскраве забарвлення. /*Ні.*/
4. Майже всі степи розорані. /*Так.*/
5. У зоні степів знаходяться промислові міста Київ, Чернівці, Тернопіль. /*Ні.*/

В якій частині України найтепліший клімат? /Південний берег Криму./

5-та зупинка "Південний берег Криму".

<i>Південний берег Криму</i>	
Географічне положення	Південь України між Кримськими горами і Чорним морем.
Клімат	Середземноморський. Зима коротка, волога, тепла. Літо довге, жарке, сухе.
Ґрунти	Бурі, коричневі.
Рослинний світ	Каштан, дуб пухлястий, кримська сосна, ялівець, суккенте дерево, грабівник, кипарис, магнолія, лавр, лаванда, мандарин, інжир, олеандр, троянда, шавлія, виноград.
Тваринний світ	Олень, козуля, дикий кабан, білка. Лисиця, заєць, класяк, яструб. Сова, чайка, качка, багато качок.
Праця людей	Садівництво, виноградарство, рибальство, туризм, обслуговування санаторіїв, будівництво відпочинку.

Гра – лото "Ромашка".

Питання:

Де знаходиться Південний берег Криму? Покажіть на карті.

Які рослини ростуть на Південному березі Криму? /Магнолія, пальма, кипарис, лавр, кедр./

Як Чорне море і Кримські гори впливають на погоду в Криму? /Гори захищають від холодних північних вітрів./

Чи багато у Криму промислових підприємств? /Це курортна зона./

Які міста-курорти розташовані у Криму? /Алупка, Алушта, Ялта./

Чим особлива територія Південного берега Криму? /Найтепліше місце. Ростуть екзотичні рослини./

Покажіть на карті Кримські гори.

Які ще гори є на території України? Покажіть їх на карті.
6-та зупинка "Кримські гори. Гори Карпати".

- Як людина використовує гори?

Чорна скринька.

У скриньці знаходиться те, чим славляться Карпатські гори. /Пляшка з мінеральною водою./

Загадка

Що таке: пливе і ллється? Часом на камінь дереться,

Як немає – все всихає, звір і птаха помирає.

Фізкультхвилинка <https://www.youtube.com/watch?v=qWPw0h4KPLQ>

7-ма зупинка "Вершина "

Про яку частину України кажуть "легені України"? /Полісся./

Українські Карпати (найвища гора-г. Говерла 2061 м)	
Географічне положення	Захід України
Клімат	Помірний, холодніше, ніж в інших районах України. Зима хазодна, сніжна, літо тепле, вологе.
Грунти	Гірські бурі, гірська- лугові, сірі лісові, чорноземні оподзолені.
Рослинний світ	У передгірному поясі- дуб, граб, липа, явір. У підліску- ожина, бузина, чортяця, брустяця. У субальпійському поясі-гірська сосна, ялівець, рододендрон, тис ягідний. На альпійських луках: едельвейс, сон- трава.
Тваринний світ	Благородний олень, білка, бурий ведмідь, дикий кабан, вовк, лисця, кіт, ласка, куниця, їжак, кажан. Лісовий кіт, рись, зубр, дятел, дрізд, охлята, орел, тетерев, глухар, рябчик.
Праця людей	Видобування корисних копалин, лісозаготівля і деревообробка, Мінеральні води. Район курортів і туризму.

Про яку частину кажуть "здравниця України"? /Південний берег Криму./

Яку частину України називають " житницею України"? /Степову./

Що називають "краєм туристів"? /Карпати./

Назвіть найбільшу річку України. /Дніпро./

Назвіть найвищу гору. /Говерла./

У якій природній зоні знаходиться наше місто? /Лісостеповій./

Який заповідник створено на території Тернопільської області? /Медобори./

Тепер ви уже можете дати відповідь на питання "Чому така різноманітна природа України? Що впливає на цю різноманітність?" /Клімат. Розташування в різних природних зонах./

Так, Бог наділив Україну красою і багатством. І ми повинні берегти це все, а ще й економно використовувати.

8-ма зупинка "Економічна".

На домашнє завдання вам потрібно було розв'язати задачу з економічним змістом: уявити собі, що ви захотіли побудувати будиночок на Чорноморському узбережжі. З яких природних зон вам слід доставляти будівельні матеріали? Відповідь обґрунтувати. /Команди представляють свої контурні карти із позначками місць і корисних копалин./

IV. Підсумок

уроку